

0-6 jaar

**SPEEL
TIP**

Sensomotorisch spelen

Uit de kindermond

“Kinderbegeleidster Kelly las net een leuk verhaaltje voor over het kleurenmonster. We mogen nu aan de deur gaan staan, altijd een verrassing wat er in de speeltafel ligt. Met een luide “jaaaaaa” openen we de deur. Ik snel naar de tafel en zie iets vreemds liggen, het lijkt op zand maar toch anders. Durf ik het aan te raken? Met een schepje probeer ik het voorzichtig. Ik ontdek nog iets anders en kijk naar Kelly voor hulp. Ze vraagt me wat het zou kunnen zijn. Ik pak het vast en ontdek dat het rood is, net zoals in het verhaaltje. Stiekem wil ik het proeven, maar dat lijkt me geen goed idee. Mijn vriendjes vinden andere kleuren. Terwijl ik verder zoek, ontdek ik iets zachts en kouds. Als ik erin kneed, verandert de vorm en zie ik blauw! Het is zo leuk om nieuwe dingen te ontdekken!”

Op zoek naar sensomotorische activiteiten?

Klik dan op het trefwoord [sensomotorisch spel](#) in de zoekfunctie op Speelbank.be.

www.speelbank.be

Deze speeltip werd geschreven door Depape Kelly, kinderbegeleidster van de Pimpampoentjes in KDV 't Schelpje uit Blankenberge. De activiteiten van Peuterjuf Kelly kan je volgen via [Facebook](#) en [Instagram](#).

Wat is sensomotorisch spel?

Bij sensomotorisch spel gebruiken kinderen hun zintuigen. Ze ontdekken met ogen, oren, handen neus én met mond. Ze maken kennis met verschillende soorten texturen, kleuren, vormen, licht, geluiden, geuren en smaken. Het is een manier van spel die de fantasie en creativiteit van kinderen prikkelt.

Wie kan er sensomotorisch spelen?

Sensomotorisch spelen is geschikt voor alle leeftijden. Zorg er wel voor dat het materiaal dat je gebruikt, aangepast is aan de leeftijd van de kinderen. Vermijd kleine voorwerpen bij baby's om verstikking te voorkomen. Maak telkens de inschatting of de kinderen hier vrij mee kunnen spelen of dat begeleiding toch nodig is.

Welke voordelen heeft sensomotorisch spel?

- Kinderen spelen vanuit hun eigen interesses.
- Het stimuleert de zintuigen: ruiken, voelen, proeven, horen en zien
- Kinderen ontdekken de wereld om zich heen, leren verbanden leggen bv: als ik dit schuim vastneem dan wordt het helemaal plat, dit voelt koud, dit voelt glibberig, ...
- Het stimuleert de ontwikkeling van de hand-oog coördinatie en het geheugen (cognitieve stimulatie)
- Als kinderbegeleider benoem je alles wat de kinderen voelen, zien, ruiken, horen tijdens de activiteiten wat de taalontwikkeling stimuleert. Je breidt hun taal bovendien nog meer uit door te praten over de eigenschappen van de voorwerpen of materialen. Door sensomotorisch spel kun je abstracte begrippen uitleggen en vooral laten ervaren.
- De ervaringen die de kinderen opdoen, koppelen ze rechtstreeks aan nieuwe woordenschat, waardoor ze meer taal opnemen. Omdat kinderen spelen vanuit hun eigen interesse, zullen ze ook meer interesse hebben in de taal die wordt aangeboden.
- Grotere betrokkenheid en welbevinden wat zorgt voor minder conflicten tussen de kinderen.
- De kinderen kunnen even ontprikkelen en tot rust komen
- Ontwikkelt en stimuleert probleemoplossende vaardigheden
- Stimuleert de creativiteit en de fantasie van de kinderen
- Vergroot het zelfvertrouwen van de kinderen
- Motorische ontwikkeling wordt gestimuleerd

Welk materiaal kan je gebruiken?

- Scheerschuim
- Zand
- Modelleerzand
- Klei
- Water
- Modder
- Oude rijst of pasta waarvan je de datum uit het oog bent verloren
- Papier
- Confetti
- Stofjes met verschillende texturen
- Natuurelementen zoals kastanjes, dennenappels, blaadjes, stenen, ...
- Playmais
- Waterparels (*let hier wel mee op bij jonge kinderen, bij baby's kan je dit wel met de voeten laten voelen*)
- Sensorisch slijm zoals Gelli Baff
- Pompons
- Pluimpjes
- IJs
- Badschuim
- Verf

- Potjes, pannetjes en lepels
- Speelgoedfiguren
- Houten peg-poppen
- Magneetsticks
- Spelen met licht: verschillende lampen of zaklampen
- ...

Maak het extra spannend door geuren of smaken toe te voegen zoals essentiële oliën, thee, kruiden,...

11 tips om te starten met sensomotorisch spel

1 Definieer “sensomotorisch spel”.

Bespreek met je collega's of denk na over wat jij verstaat onder “sensomotorisch spel”. Zoek concrete voorbeelden en laat je inspireren. Op Speelbank.be, Pinterest, Facebook of Instagram, vind je heel wat inspiratie. Zo post Peuterjuf Kelly wekelijks sensomotorische activiteiten. Naast de voorbereiding kan je ook het spel van de kinderen zelf volgen.

2 Stel jezelf een aantal vragen:

- Wat zijn de voordelen voor de kinderen?
- En voor je werking?
- Waarom wil je sensomotorische activiteiten inzetten?
- En hoe wil je dat doen?
- Waar en wanneer wil je met sensomotorische activiteiten aan de slag?

3 Kies een activiteit die je wil uitproberen.

Start niet te groot. Evalueer, wat liep goed wat minder, wat wil je aanpassen? Hoe reageerden de kinderen? Werk met een testfase en breid zo stap voor stap verder uit.

4 Volg een vorming.

Door met je collega's een vorming rond sensomotorisch spel (of sensory play) te volgen, zet je de neuzen in dezelfde richting. Een externe expert laat je kennis maken met de verschillende mogelijkheden en helpt je deze toe te passen in je eigen werking. Je krijgt bovendien de kans om zelf heel wat te experimenteren, ideeën op te doen en uit te testen waar jij je zelf goed bij voelt.

5 Verzamel!

Sensorisch spel kan heel afwisselend zijn en met de eenvoudigste materialen. Zoek het niet te ver. Je hebt vaak meer in huis of in je opvang dan je zelf denkt. Kijk eens achteraan in de keukenkasten of er geen pasta of rijst over datum is die je kan gebruiken. Met azijn en voedingskleurstof geef je er een leuk kleurtje aan. Focus bij het verzamelen op variatie: hoe meer verschillende materialen, hoe meer speelkansen.

6 Zelf sensorisch materiaal maken.

Sensorisch materiaal hoeft niet duur te zijn, je kan het makkelijk zelf maken. Een dikke tak zaag je in schijfjes, schudflesjes vul je met water, knopen of veren, ... Misschien kan je zelf (of iemand die kent) overweg met een naaimachine om verschillende voelzakjes te maken.

7 Betrek de ouders.

Vertel hen hoe en waarom jullie met sensorisch materiaal spelen. Verwittig hen dat de kinderen vuil kunnen worden. Als je uitlegt aan de ouders waarom je sensomotorisch spel aanbiedt en wat de voordelen ervan zijn, zullen ze zeker enthousiast worden. Maak foto's of een collage met woorden aan de inkom, nodig hen uit om mee te doen.

8 Zorg voor een goed timing en voorbereiding.

Zorg ervoor dat de kinderen voldoende tijd hebben om te experimenteren. Denk ook na over de kledij van de kinderen; is het nodig dat ze een schort aantrekken? Zet een bakje water met wat zeep klaar zodat de kindjes niet te ver moeten lopen om hun handen te wassen.

9 Maak afspraken over grenzen en veiligheid.

Bepaal met de kinderen wat kan en niet kan. Zoek naar een manier om die afspraken aan alle kinderen duidelijk te maken. Denk aan de veiligheid en houd toezicht bij het gebruik van het materiaal, zeker bij kleine kinderen die nog alles in hun mond steken. Creëer een rustige en veilige omgeving. Denk hierbij aan de beleving. Niet ieder kind houdt van natte, glibberige dingen, zand, fel licht, texturen of (harde) geluiden..

10 Tijdens de activiteit:

Speel in op de interesses van het kind

Observeer de kinderen. Kijk gericht wat ze met het materiaal doen, hoe ze er mee spelen én hoe ze ervan genieten. Speel in op wat je ziet. Misschien vinden ze het nog wat eng om met ijs te spelen maar wel leuk om met water te spelen. Speel in op hun interesses: spelen ze graag met auto's, dan kan je een leuke speeltafel maken door zand, verf, modder toe te voegen. Gegarandeerd lang speelplezier! Als je merkt dat de betrokkenheid daalt en het spel wat doodloopt, kan je een nieuwe spelimpuls aanbieden.

Speel mee met de kinderen en stimuleer de taal

Laat de kinderen vooral zelf te experimenteren. Het is niet de bedoeling dat je gaat uitleggen hoe ze met het materiaal moeten spelen. Vertel hen dat vuil worden oké is. Benoem alles: wat voel je, zie je, ruik je of hoor je? Welke kleuren zie je? Koppel er eventueel een verhaaltje aan vast zodat de kinderen de plaatjes herkennen en zelf de woorden zeggen. Maak een verhaal met plaatjes waar de kinderen de plaatjes herkennen en zelf de woorden kunnen zeggen.

Begrens enkel indien nodig

Niet alleen de zintuigen en de motoriek worden gestimuleerd, ook hun fantasie kan de vrije loop gaan. De kinderen beslissen zelf hoe ze met het materiaal spelen, er is geen goede of foute manier. Beperk de kinderen niet in hun eigen spel, laat hen lekker ontdekken en experimenteren.

11 Maak opruimen leuk.

Kinderen zullen waarschijnlijk druk spelen en ontdekken, dus verwacht dat zand of water misschien niet netjes in de bak of op tafel blijft liggen. Zorg voor voldoende speelruimte en maak samen opruimen leuk. Betrek de kinderen bij het opruimen, zodat ze verantwoordelijkheid leren nemen voor het spelen en het materiaal. Dit helpt hen zelfvertrouwen te ontwikkelen. Geef het materiaal een vaste plek, bijvoorbeeld in gelabelde doosjes, zodat kinderen het gemakkelijk kunnen vinden voor de volgende keer.

